

EUROPEAN CENTRE
FOR MINORITY
ISSUES KOSOVO

INFORMATIONAL BULLETIN

10 DHJETOR 2014

PËRMBLEDHJE POLITIKE: QEVERIA E RE, PËRFAQËSIMI I KOMUNITETEVE, DHE SFIDAT NË TË ARDHMEN

Rreth ECMI Kosova

ECMI Kosova është organizata kryesore joqeveritare e përfshirë në çështje minoritare në Kosovë, me qëllim të gjithëmbarshtëm që të zhvillojë institucione gjithëpërfshirëse, përfaqësuese, të ndjeshme ndaj komuniteteve e që përkrahin një Kosovë stabile shumetnike. ECMI Kosova kontribuon për zhvillimin, fuqizimin dhe zbatimin e legjislacionit përkatës, përkrah institucionalizimin e organeve qeveritare që punojnë me komunitetet, dhe shton kapacitetet e aktorëve të shoqërisë civile dhe të qeverisë për t'u përfshirë me njëri-tjetrin në një mënyrë konstruktive dhe të qëndrueshme.

I. Qeveria e re

Pas pothuajse 6 muajsh ngërçi politik, Kuvendi i Kosovës zgjodhi Isa Mustafën, kryetar i LDK-së dhe ish-kryetar i Komunës së Prishtinës, Kryeministër më 9 dhjetor të vitit 2014. Mustafa u zgjodh me 73 vota për, 38 kundër, dhe 2 abstenime. Zgjedhja e tij kryeministër është pjesë e marrëveshjes së arritur mes PDK-së dhe LDK-së në fund të nëntorit, marrëveshje e cila u nënshkrua më 8 dhjetor. Marrëveshja përcakton se qeveria do të udhëhiqet nga Isa Mustafa, kryetar i LDK-së, ndërsa Hashim Thaçi, kryetar i PDK-së dhe Kryeministër në largim, do të shërbejë si zëvendëskryeministër i parë dhe Ministër i Punëve të Jashtme. Sipas marrëveshjes, Thaçi gjithashtu do të mbështetet nga LDK-ja në çdo përpjekje në të ardhmen për t'u bërë President pas skadimit të mandatit të Presidentes aktuale, Atifete Jahjaga. Zëvendëskryetari i PDK-së, Kadri Veseli, parashikohej të zgjidhej Kryetar i Kuvendit dhe u zgjodh si i tillë më 8 dhjetor me 71 vota për, 42 kundër, dhe 2 abstenime.

Srpska lista—një koalicion i disa partive që përfaqësojnë komunitetin serb në Kosovë—është gjithashtu pjesë e qeverisë së koalicionit të udhëhequr nga Mustafa dhe disa prej përfaqësuesve të saj janë emëruar në qeverinë e re. Jasmina Živković nga Srpska lista u zgjodh si një nga pesë nënkryetarët e Kuvendit. Si përfaqësues të emëruar nga Srpska lista, Branimir Stojanović u emërua zëvendëskryeministër, ndërsa Aleksandar Jablanović dhe Ljubomir Marić u emëruan si Ministër për Komunitete dhe Kthim, dhe Ministër i Administrimit të Pushtetit Lokal, respektivisht. Stojanović, kryetar i deritanishëm i komunës së Graçanicës ka dhënë dorëheqje nga pozita e tij si kryetar dhe përgatitjet për zgjedhjet e parakohshme për kryetar komune në Graçanicë kanë filluar tashmë. Jablanović është kryetar i Srpska lista, ndërsa Marić është anëtar i Ekipit të Menaxhimit të Serbisë për Asociacionin/Bashkësinë e komunave me shumicë serbe. Rasim Demiri nga koalicioni boshnjak VAKAT u emërua Ministër pa Portofol, ndërsa Mahir Jağcılar i Partisë Demokratike Turke të Kosovës u ri-emërua në pozitën e tij si Ministër i Administratës Publike. Në përgjithësi, komunitetet pakicë janë emëruar në katër pozita ministrore dhe një pozitë të zëvendëskryeministrit—një shenjë e qartë e ndikimit të tyre në formimin e qeverisë.

II. Negociatat dhe obligimet kushtetuese

Zgjedhjet e parakohshme u mbajtën në Kosovë pasi Qeveria e Kosovës, e udhëhequr nga Hashim Thaçi, humbi shumicën e kërkuar në Kuvend. PDK-ja doli e para pas zgjedhjeve të parakohshme, por nuk ia arriti të gjente partner qeverisës për shkak të refuzimit të LDK-së, Vetëvendosjes, AAK-së dhe Nisma-së që të hynin në negociata me PDK-në për formimin e qeverisë së re. Këta të fundit arritën një marrëveshje duke krijuar koalicionin jetë-shkurtër LDK-VV-AAK-Nisma (i quajtur “VLAN” nga mediat), që kishte për qëllim përjashtimin e PDK-së dhe Thaçit nga formimi i çfarëdo koalicioni

qeverisë pas zgjedhjeve, por kjo tentativë dështoi pas mospërbushjes nga ana e VLAN të disa kërkesave procedurale të përshkruara nga vendimet e Gjykatës Kushtetuese. Pas dështimit të VLAN-it dhe presionit në rritje ndërkombëtar ndaj aktorëve kryesorë politikë, PDK dhe LDK arritën një marrëveshje për të ndarë pushtetin dhe për të formuar qeverinë e ardhshme.

*Karikaturë politike nga Jeton Mikullovc (KOHA Ditore, 9 dhjetor 2014).
Të drejtat autoriale: KOHA Ditore dhe Jeton Mikullovc*

Pas zgjedhjes së Veselit, Presidentja Jahjaga--në marrëveshje me Thaçin dhe Mustafën-- mandatoi këtë të fundit me formimin e qeverisë së ardhshme. Kuvendi u mbledh për të zgjedhur qeverinë e re, por nuk ishte në gjendje ta bënte këtë për shkak të refuzimit të Srpska lista për të votuar qeverinë e re. Srpska lista kishte shprehur më parë mbështetjen e saj për qeverinë e koalicionit PDK-LDK dhe e kishte bërë të qartë gatishmërinë e saj të jetë pjesë e qeverisë nëse do të plotësoheshin kërkesat e saj. Më 8 dhjetor, Srpska lista i bëri kërkesat e saj publike për partnerët e koalicionit PDK-LDK si dhe për audiencë e gjerë duke ofruar një listë të kërkesave të cilat i konsideron të panegociueshme. Sipas raporteve¹ të medieve, kërkesat ishin si më poshtë:

1. Ta kenë postin e zëvendësrejtorit të Agjencionit Kosovar të Intelgjencës,
2. Ta kenë postin e Zëvendëskomandantit të Forcave të Sigurisë së Kosovës,
3. Ndalja e privatizimeve në komunat me shumicë serbe,
4. Krijimi dhe funksionalizimi i Asociacionit/Komunitetit të Komunave me shumicë serbe,
5. Kthimi i serbëve të Kosovës nga Serbia dhe vendet tjera,
6. Mbrotjtja e pronës së Kishës Ortodokse Serbe,

¹ Për më shumë, ju lutemi shihni këtu (shqip): <http://www.telegrafi.com/lajme/serbet-kushtezojne-pjesemarrjen-ne-geveri-ja-kerkesat-e-tyre-2-54887.html> ose këtu (serbisht): http://www.b92.net/info/vesti/index.php?yyyy=2014&mm=12&dd=08&nav_category=640&nav_id=933907

7. Kthimi i pronës së marrë në mënyrë të paligjshme nga serbët.

Një fotografi e marrëveshjes së supozuar në mes të PDK-së, LDK-së dhe Srpska-së botuar në mediat e Kosovës më 9 dhjetor 2014.

Edhe pse dokumentet që kanë rrjedhur në publik sugjerojnë që shumica e kërkesave të Srpska-së janë pranuar, nuk ka asnjë konfirmim zyrtar nëse kërkesat e Srpska-së janë përfshirë në marrëveshjen për qeverinë—dhe nëse po, në çfarë shkalle—nga partnerët e koalicionit PDK-LDK. Sidoqoftë, prania e shquar e ministrave të mbështetur nga Srpska lista në qeverinë e re tregon se Srpska lista do të ketë peshë politike në legjislaturën e ardhshme.

Përfaqësimi i komuniteteve pakicë në Qeverinë e Kosovës rregullohet me Nenet 96.3, 96.4, dhe 96.5 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës që thonë se Qeveria e Kosovës duhet të ketë së paku një ministër nga komuniteti serb dhe një ministër nga komunitetet tjera jo-shumicë në Kosovë. Për më tepër, Kushtetuta thotë që, në rast se qeveria ka më shumë se 10 ministra, që është rasti me qeverinë e planifikuar, atëherë së paku dy ministra duhet të jenë nga komuniteti serb. Dhe në fund, Kushtetuta thotë që ata ministra duhet të vijnë pas “konsultimit me partitë, me koalicionet ose grupet që përfaqësojnë komunitetet që nuk janë shumicë në Kosovë.” Nëse ministra caktohen individë që nuk janë anëtarë të Kuvendit, atëherë “për këta ministra e zëvendësministra kërkohet miratimi formal i shumicës së deputetëve të Kuvendit, të cilët u përkasin partive, koalicioneve, nismave qytetare dhe kandidatëve të pavarur, të cilët janë deklaruar se përfaqësojnë komunitetin në fjalë”.² Emërimi i katër ministrave dhe një zëvendëskryeministri që përfaqësojnë komunitetet pakicë është qartazi në përputhje me obligimet kushtetuese. Për më tepër, ministrat që përfaqësojnë

² Nenet 96.3, 96.4, 96.5 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës.

komunitetet pakicë gëzojnë mbështetjen e të gjithë përfaqësuesve të komuniteteve pakicë në Kuvend siç kërkohet me Kushtetutë. Fitorja e qartë e Srpska-së që fitoi nëntë nga dhjetë vendet e garantuara për komunitetin serb nënkupton që Srpska përfaqëson vullnetin demokratik të komunitetit serb në Kosovë. Rasim Demiri dhe Mahir Jaççilar ishin kandidatët me më së shumti vota nga komuniteti boshnjak dhe turk, respektivisht, në zgjedhjet e parakohshme të 8 qershorit. ECMI Kosova ka shkruar më parë gjerësisht për zgjedhjet e përgjithshme të parakohshme të qershorit të vitit 2014 si dhe për rolin e partive të komuniteteve në raportin e saj me emrin *Partitë politike të minoriteteve në mjedisin politik në ndryshim e sipër në Kosovë*.³

III. Sfidat për Qeverinë e ardhshme

Në këto gjashtë muajt e fundit, Kosova kryesisht ka përjetuar ngecje dhe stagnim nga aspekti i zhvillimeve politike dhe në agjendën e brendshme po edhe në atë të integritetit evropian. Qeveria e re ka një listë të gjatë të prioritetëve para vetes kur mirret parasysh situata e brishtë ekonomike dhe emigrimi në rritje ekonomik i qytetarëve që sjell kujtime të emigrimeve masive të viteve të nëntëdhjeta të shekullit të kaluar. Disa nga pikat prioritare që ndërlidhen me çështje të komuniteteve janë miratimi i Buxhetit për vitin 2015, themelimi i Gjykatës Speciale për hetimin e krimeve potenciale të luftës, themelimi dhe funksionalizimi i plotë i komunave në veri të Kosovës (që deri tani kanë zgjedhur vetëm kryetarë dhe anëtarët e asambleve komunale), themelimi i Asociacionit/Bashkësisë së komunave me shumicë serbe, vazhdimi i dialogut me Serbinë në kuadër të procesit në Bruksel, fuqizimi i përpjekjeve për implementimin e Strategjisë për komunitetet rom, ashkalinj, dhe egjiptas, si dhe zgjidhjen e çështjes së arsimit të lartë në gjuhën serbe dhe njohjen e diplomave të lëshuara nga Universiteti i Mitrovicës së Veriut.

Pjesa më e madhe e punës do të kërkojë negociata intensive nga ana e partnerëve në kuadër të qeverisë së koalicionit. Ende mbetet për t'u parë se si dy partnerët më të mëdhenj të koalicionit do të punojnë së bashku. Zgjedhja e qeverisë së re duket të ketë hasur në disa zëra kritikë, që kryesisht burojnë nga një pakënaqësi me tentativën e kaluar të pasuksesshme nga këto dy parti për bashkëqeverisje që dështoi brenda dy viteve (2008-2010). Për më tepër, të dyja palët kanë ndërtuar platformat e tyre politike në kundërshtim me njëra-tjetrën. Gjithashtu mbetet për t'u parë nëse bashkëpunimi mes partive shqiptare dhe Srpska-së do të jetë i frytshëm. Në raportet tona të mëparshme ne kemi tërhequr vëmendjen për faktin se Srpska është parë si i drejtuar nga Qeveria e Serbisë dhe për problemet që kjo mund të shkaktojë në Qeverinë e Kosovës.

³ Për më shumë informata, ju lutem shihni këtu: <http://www.ecmikosovo.org/?p=5624>

Megjithatë, një ndryshim pozitiv në lidhje me këtë qeveri është se ajo ka mbështetje legjitime nga të gjitha komunitetet e Kosovës. Fakti që qeveria udhëhiqet nga dy partitë më të mëdha shqiptare, dhe se ajo përfshin Srpska-në e cila fitoi 90 për qind të votave serbe dhe partitë që fituan zgjedhjet në mesin e komunitetit boshnjak dhe turk, siguron një bazë të fortë për marrjen e vendimeve të rëndësishme që janë shumë të nevojshme në Kosovë tani. Emërimi i komuniteteve pakicë në 4 pozita ministore (2 që përfaqësojnë komunitetin serb dhe 2 që përfaqësojnë komunitetet e tjera pakicë) dhe një në pozitën e zëvendëskryeministrit gjithashtu tregon rëndësinë e çështjeve që lidhen me komunitetet e pakicave për qeverinë e re.

ECMI Kosova do të donte të i uronte qeverisë së re të kryesuar nga zoti Isa Mustafa dhe partnerët e koalicionit shumë suksese në punën e vet në lidhje me çështje të shumta me të cilat ballafaqohet shoqëria kosovare.

Për të lexuar më shumë mbi zhvillimet politike ju lutem shihni përditësimet dhe analizat tona të fundit politike:

- *Sfidat në procesin e emigrimit në Kosovë: Emigrimi në rritje i romëve, ashkalinjëve, dhe egjiptasëve*

<http://www.ecmikosovo.org/wpcontent/uploads/2014/12/Albanian.pdf>

- *Përngjitja e ndarjes: Themelimi i një bordi të përbashkët për qytetin e Mitrovicës*

http://www.ecmikosovo.org/wp-content/uploads/2014/06/Policy-Brief_Joint-Board-Final-shqip.pdf

- *Përmbledhje e shkurtër e zhvillimeve politike nga ana e ECMI Kosovës: Komunitet pakicë dëshirojnë të shohin fundin e ngërçit politik -*

<http://www.ecmikosovo.org/wp-content/uploads/2014/10/Albanian1.pdf>

- *Një vështrim i shkurtër mbi situatën e fundit të sigurisë në Kosovë -*

<http://www.ecmikosovo.org/wp-content/uploads/2014/11/Albanian.pdf>

- *Zgjedhjet e përgjithshme në Kosovë: Një shikim i çështjeve, sfidave dhe skenës politike në prag të zgjedhjeve të 8 qershorit -* <http://www.ecmikosovo.org/wp-content/uploads/2014/06/Information-Bulletin-Minority-Party-Elections-SQ.pdf>

- *Një Përmbledhje e disa prej ndryshimeve në Projektligjin për Zgjedhjet e Përgjithshme në Republikën e Kosovës -* <http://www.ecmikosovo.org/?p=4735>
(Anglisht)

INFORMATIONAL BULLETIN

Rr. Nëna Terezë Nr. 41, Apt. 29, 10000 Prishtinë, Kosovo, Tel. +381 (0) 38 224 473
Rr. Cika Jovina Nr. 3, 1st Fl, 38220 Mitrovica, Kosovo, Tel. +381 (0) 64 00 55 488

www.ecmikosovo.org, info@ecmikosovo.org